

บทความการวิจัย

การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลคลองเคียน อำเภอดงหลวง จังหวัดพิจิตร

นุสจรีรา มิ่งพิภรณ์

หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาและการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลคลองเคียน อำเภอดงหลวง จังหวัดพิจิตร และ 2) ศึกษาปัญหาข้อเสนอแนะแนวทางการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ประชากรที่ใช้ในการศึกษาเป็นผู้ปกครองของเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลคลองเคียน อำเภอดงหลวง จังหวัดพิจิตร จำนวน 110 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 31 ข้อ มีความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.99 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย (μ) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ)

ผลการศึกษาพบว่า

1. ระดับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลคลองเคียน อำเภอดงหลวง จังหวัดพิจิตร ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านมีส่วนร่วมในระดับมาก โดยด้านการจัดกิจกรรมส่งเสริมวิชาการ ด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากผู้ปกครองมีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา คือ ด้านหลักสูตร ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ด้านอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม ด้านการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ และด้านความสัมพันธ์ระหว่างศูนย์พัฒนาเด็กเล็กกับผู้ปกครอง

2. ปัญหาและข้อเสนอแนะของผู้ปกครอง ในการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลคลองเคียน อำเภอดงหลวง จังหวัดพิจิตร พบว่ามีปัญหาด้านการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ด้านอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อมและด้านความสัมพันธ์ระหว่างศูนย์พัฒนาเด็กเล็กกับผู้ปกครอง โดยมีข้อเสนอแนะให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสร้างความสัมพันธ์ระหว่างผู้ปกครอง ควรส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการประเมินผลพัฒนาการพัฒนาเด็กให้มากยิ่งขึ้นและการวางแผนพัฒนาด้านอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อมให้เอื้อต่อการเรียนรู้ของเด็ก

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลคลองเคียน อำเภอตะกั่วทุ่ง จังหวัดพังงา
2. เพื่อทราบปัญหาข้อเสนอแนะแนวทางการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลคลองเคียน อำเภอตะกั่วทุ่ง จังหวัดพังงา

วิธีการดำเนินการวิจัย

ในการดำเนินการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้สร้างเครื่องมือโดยดำเนินการ ดังนี้

1. ศึกษาทฤษฎี เอกสาร ตำรา แนวคิดและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลคลองเคียน อำเภอตะกั่วทุ่ง จังหวัดพังงา
2. ศึกษาวิธีการสร้างแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า และศึกษาแบบสอบถามของ ประภา ตันติวุฒิ (2548 : 118-126) และแบบสอบถามของ สาธิต อุตสาห์ดี (2549 : 121-126)
3. สร้างแบบสอบถามฉบับร่างเรื่องการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลคลองเคียน อำเภอตะกั่วทุ่ง จังหวัดพังงา โดยอาศัยรายละเอียดจากข้อ 1, 2
4. นำแบบสอบถามที่สร้างเสร็จแล้วเสนออาจารย์ที่ศึกษานิพนธ์เพื่อตรวจสอบ แนะนำ ปรับปรุง และแก้ไข
5. นำแบบสอบถามที่อาจารย์ที่ปรึกษาให้ข้อเสนอแนะปรับปรุง แก้ไขให้เหมาะสมก่อนนำไปทดลองใช้ต่อไป

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลคลองเคียน อำเภอตะกั่วทุ่ง จังหวัดพังงา ซึ่งผู้วิจัยได้สร้างขึ้นเอง โดยแบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list) มุ่งสำรวจข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา

ตอนที่ 2 แบบสอบถามการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลคลองเคียน อำเภอตะกั่วทุ่ง จังหวัดพังงา มีจำนวน 31 ข้อ ลักษณะแบบสอบถามเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (rating scales)

สรุปผล

จากการวิเคราะห์ข้อมูลในการศึกษาครั้งนี้ สรุปสาระสำคัญของผลการศึกษา ดังนี้

1. ระดับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลคลองเคียน อำเภอดงแก้วทุ่ง จังหวัดพังงา พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.86$, $\sigma = 0.72$) โดยเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการจัดกิจกรรมส่งเสริมวิชาการ ($\mu = 3.89$, $\sigma = 0.73$) ด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากผู้ปกครอง มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\mu = 3.89$, $\sigma = 0.73$) รองลงมาคือ ด้านหลักสูตร ($\mu = 3.88$, $\sigma = 0.72$) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านอาคารสถานที่ ($\mu = 3.84$, $\sigma = 0.64$) ด้านการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ และสิ่งแวดล้อม ($\mu = 3.84$, $\sigma = 0.76$) ด้านความสัมพันธ์ระหว่างศูนย์พัฒนาเด็กเล็กกับผู้ปกครอง ($\mu = 3.84$, $\sigma = 0.76$) โดยมีรายละเอียดแต่ละด้านดังนี้

1.1 ด้านหลักสูตร ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.89$, $\sigma = 0.80$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้ออยู่ในระดับมาก ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ มีส่วนร่วมในการกำหนดกิจกรรม ($\mu = 4.10$, $\sigma = 0.81$) รองลงมาคือมีส่วนร่วมในการวางแผนการวัดและ ประเมินผลพัฒนาการเด็ก (3.86 , $\sigma = 0.80$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ มีส่วนร่วมในการวิเคราะห์หลักสูตร ($\mu = 3.79$, $\sigma = 0.79$)

1.2 ด้านการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.85$, $\sigma = 0.81$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้ออยู่ในระดับมาก ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ มีส่วนร่วมในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ด้านอารมณ์ และจิตใจ ($\mu = 3.87$, $\sigma = 0.83$) รองลงมาคือ มีส่วนร่วมในการจัดประสบการณ์เพื่อพัฒนาด้านร่างกาย ($\mu = 3.86$, $\sigma = 0.80$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การมีส่วนร่วมในการประเมินผลพัฒนาเด็ก ($\mu = 3.79$, $\sigma = 0.79$)

1.3 ด้านการจัดกิจกรรมส่งเสริมวิชาการ ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.90$, $\sigma = 0.80$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้ออยู่ในระดับมาก ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ มีส่วนร่วมด้านสื่อ เทคโนโลยีที่เหมาะสมสอดคล้องกับการเรียนรู้และพัฒนาการเด็ก ($\mu = 4.10$, $\sigma = 0.81$) รองลงมาคือมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมนอกสถานที่เด็ก ($\mu = 3.86$, $\sigma = 0.80$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ มีส่วนร่วมในการส่งเสริมพัฒนาการทางด้าน จินตนาการและความคิด ($\mu = 3.83$, $\sigma = 0.80$)

1.4 ด้านอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.84$, $\sigma = 0.80$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้ออยู่ในระดับมาก ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ มีส่วนร่วมในการจัดสิ่งแวดล้อมภายในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ($\mu = 3.87$, $\sigma = 0.80$) รองลงมาคือ มีส่วนร่วมในการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ($\mu = 3.86$, $\sigma = 0.80$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ มีส่วนร่วมในการจัดห้องน้ำที่ถูกต้อง สุกลักษณะเหมาะสมกับเด็ก ($\mu = 3.79$, $\sigma = 0.81$)

1.5 ด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากผู้ปกครอง ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.90$, $\sigma = 0.80$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้ออยู่ในระดับมาก ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมให้ผู้ปกครองและเด็กกระชับความสัมพันธ์ที่ดียิ่งขึ้น ($\mu = 4.10$, $\sigma = 0.81$) รองลงมาคือมีส่วนร่วมใน

การเชิญวิทยากร ภูมิปัญญาท้องถิ่นมาเป็นวิทยากรการจัดประสบการณ์ ให้กับเด็ก ($\mu=3.86$, $\sigma =0.80$) และ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ มีส่วนร่วมในการประชุมผู้ปกครองอย่างสม่ำเสมอ ($\mu=3.83$, $\sigma =0.80$)

1.6 ด้านความสัมพันธ์ระหว่างศูนย์พัฒนาเด็กเล็กกับผู้ปกครอง ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu=3.84$, $\sigma =0.80$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้ออยู่ในระดับมาก ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ มีส่วนร่วมในการเผยแพร่ข่าวสารและ ความรู้ ใหม่ ๆ ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ($\mu=3.87$, $\sigma =0.80$) รองลงมาคือ มีส่วนร่วมในการเผยแพร่ข่าวสารและ ความรู้ ใหม่ ๆ ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ($\mu=3.86$, $\sigma =0.80$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมต่างๆ ของศูนย์ เช่น วันแม่ วันเด็ก ($\mu=3.79$, $\sigma =0.79$)

2. ปัญหาข้อเสนอแนะแนวทางการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลคลองเตย ณ อำเภอตะกั่วทุ่ง จังหวัดพังงา พบว่ามีปัญหา 3 ด้าน คือ ด้านการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ด้านอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม และด้านความสัมพันธ์ระหว่างศูนย์พัฒนาเด็กเล็กกับผู้ปกครอง โดยมีข้อเสนอแนะให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สร้างความสัมพันธ์ระหว่างผู้ปกครอง ควรส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการประเมินผลพัฒนาการพัฒนาเด็กให้มากยิ่งขึ้น และการวางแผนพัฒนาด้านอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อมให้เอื้อต่อการเรียนรู้ของเด็ก

อภิปรายผล

จากผลการศึกษาที่มีประเด็นที่น่าสนใจนำมาอภิปรายผล ดังนี้

1. จากผลการศึกษาพบว่าการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลคลองเตย ณ อำเภอตะกั่วทุ่ง จังหวัดพังงา โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าทุกด้านอยู่ในระดับมากเช่นกัน สอดคล้องกับผลการศึกษาของบังอร แอกทอง (2552: บทคัดย่อ) ที่ได้ทำการศึกษา เรื่องความต้องการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จังหวัดนครราชสีมา ผลการศึกษาพบว่า ผู้ปกครองมีความต้องการมีส่วนร่วมในการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าด้านการค้นหาปัญหา การดำเนินกิจกรรมและการประเมินผลมีความต้องการมีส่วนร่วมในระดับมาก ส่วนด้านการวางแผนมีความต้องการมีส่วนร่วมในระดับปานกลาง และยังสอดคล้องกับผลงานวิจัย ของหัสดี เหล่าชัย (2554,บทคัดย่อ)ได้ทำการศึกษาวิจัยการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลคำโตนด อำเภอประจันตคาม จังหวัดปราจีนบุรีผลการศึกษาพบว่า การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลคำโตนด อำเภอประจันตคาม จังหวัดปราจีนบุรีโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก จากผลการศึกษาครั้งนี้ที่พบว่าการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลเกาะเต่า อำเภอป่าพะยอม จังหวัดพัทลุง โดยรวมอยู่ในระดับมาก น่าจะเป็นเพราะว่าปัจจุบันประชาชนมีความสนใจในเรื่องการศึกษากันมากขึ้นโดยเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาในรูปแบบของการเป็นคณะกรรมการสถานศึกษา กรรมการบริหารการจัดการศึกษาสถานศึกษาจึงต้องมีการเตรียมความพร้อมในเรื่องการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาให้กับผู้ปกครองและชุมชนผู้ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาด้วยการจัดกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อสร้างโอกาสให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในรูปแบบต่าง ๆ มากขึ้น เช่น

การประชุมสัมมนา ศึกษาดูงาน แลกเปลี่ยนเรียนรู้เกี่ยวกับแนวทางการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาในด้านต่าง ๆ การร่วมจัดกิจกรรมสนับสนุนทางวิชาการ เช่นกิจกรรมตามโครงการ กิจกรรมวันสำคัญต่าง ๆ ทั้งในด้านต่าง ๆ มีการกำหนดนโยบายแนวทางการมีส่วนร่วมที่ชัดเจนกันมากขึ้น รวมทั้งปัจจุบันได้มีการกำหนดระเบียบกฎหมายรองรับในการเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องที่เป็นรูปธรรมที่ชัดเจน จึงเป็นเหตุให้ความคิดเห็นของผู้ปกครองที่มีต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลเกาะเต่า อำเภอปาพะยอม จังหวัดพัทลุง โดยรวมอยู่ในระดับมาก

จากผลการศึกษาที่มีประเด็นที่น่าสนใจว่าการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กด้านการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ด้านอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม และด้านความสัมพันธ์ระหว่างศูนย์พัฒนาเด็กเล็กกับผู้ปกครองที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\mu=3.84, \sigma=0.79$) น่าจะเป็นเพราะว่าด้านการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เป็นบทบาทหน้าที่หลักโดยตรงของผู้ดูแลเด็ก เป็นการจัดประสบการณ์เพื่อเตรียมความพร้อมให้แก่เด็กทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญาไปพร้อม ๆ กันซึ่งการปฏิบัติจะต้องครอบคลุมขอบข่ายการพัฒนาหลักสูตร การจัดทำแผนการจัดประสบการณ์ ตารางกิจกรรมประจำวัน การจัดประสบการณ์การเรียนรู้และกิจกรรมสนับสนุนวิชาการ ตลอดจนการวัดผลและประเมินผลพัฒนาการด้านต่าง ๆ ซึ่งจะต้องอาศัยความรู้ความเข้าใจในหลักวิชาการและต้องอาศัยการศึกษาวรรณมาเป็นอย่างดี จึงยากที่จะให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการดำเนินงานทุกขั้นตอน จึงมีความคิดเห็นว่ามีส่วนร่วมในการดำเนินงานน้อยกว่าด้านอื่นๆ สำหรับด้านอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม และด้านความสัมพันธ์ชุมชนก็เช่นเดียวกัน จะต้องอาศัยหลักวิชาการในการจัด จึงเป็นสาเหตุสำคัญที่ทำให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในระดับน้อยกว่าด้านอื่นๆ จึงน่าจะเป็นประโยชน์ในการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นหากนำข้อมูลดังกล่าวมาใช้ในการกำหนดนโยบาย เป้าหมาย ยุทธศาสตร์การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาอบรมเลี้ยงดูเด็ก โดยให้ผู้ปกครอง ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมหลักดังกล่าวให้มากยิ่งขึ้น เพราะการจัดการศึกษาให้บรรลุผลสำเร็จนั้นจะต้องอาศัยการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ชุมชนอย่างแท้จริง ทั้งในด้านปัจจัยบุคลากร สื่ออุปกรณ์ เครื่องมือเครื่องใช้ ตลอดจนการสนับสนุนด้านงบประมาณในการบริหารจัดการ จึงมีความสำคัญจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องอาศัยกระบวนการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วม โดยการวางแผนการดำเนินงานให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมมากขึ้นในทุกด้าน ได้แก่ด้านวิชาการและทุกกิจกรรมทั้งในด้าน ด้านวิชาการเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองและชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตรการเรียนรู้ร่วมเป็นวิทยากรเกี่ยวกับภูมิปัญญาท้องถิ่น ด้านการจัดการและสนับสนุนงบประมาณผู้ปกครองและชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดเก็บภาษีเพื่อการศึกษา ร่วมช่วยเหลือเรื่องทุนการศึกษา ระดมทุนเพื่อการศึกษา ด้านครูและบุคลากรผู้ปกครองและชุมชนมีส่วนร่วมในการเข้ามาเป็นคณะกรรมการประเมินผลการปฏิบัติงานของบุคลากรด้านการบริหารทั่วไป ผู้ปกครองและชุมชนมีส่วนร่วมในการวางแผน กำหนดนโยบายจัดทำธรรมนูญโรงเรียน กำหนดวิสัยทัศน์ และการจัดทำแผนพัฒนาโรงเรียนซึ่งสอดคล้องกับแนวทางการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 และสอดคล้องกับแนวคิดการมีส่วนร่วมของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ที่ได้กล่าวถึงการเข้ามามีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชนโดยให้มีส่วนร่วมในการกำหนดทิศทางการจัดการศึกษา การวางแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาการสนับสนุนให้ความ

ร่วมมือในการจัดการศึกษา ร่วมติดตามประเมินผลการจัดการศึกษาร่วมเสนอแนะให้ข้อคิดเห็นในการปรับปรุงพัฒนาการศึกษา รวมทั้งการมีส่วนร่วมในการประกันโอกาสทางการศึกษาประกันคุณภาพการศึกษาซึ่งการสร้างโอกาสในการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชนดังกล่าวจะส่งเสริมให้การบริหารจัดการศึกษาของสถานศึกษาบรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายและเกิดความพึงพอใจของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องตามระบบประกันคุณภาพการศึกษา (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2543:74)

จากผลการวิจัยครั้งนี้ ควรใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาปรับปรุงการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้ส่งผลต่อการพัฒนาการจัดการศึกษาอบรมเลี้ยงดูเด็กให้มีคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาสูงขึ้น โดยการสร้างสัมพันธภาพที่ดีกับพ่อแม่ ผู้ปกครอง เปิดโอกาสและสร้างเงื่อนไขให้พ่อแม่ ผู้ปกครองทุกคนทุกกลุ่มอายุระดับการศึกษา อาชีพ เข้าร่วมกิจกรรมให้มากยิ่งขึ้น โดยการเชิญชวนให้มาเยี่ยมชมกิจกรรมความก้าวหน้า การอาสาสมัคร การมีส่วนร่วมตัดสินใจและผลักดันให้เกิดนโยบายที่ส่งเสริมสัมพันธภาพระหว่างศูนย์กับชุมชนให้มากยิ่งขึ้น อันจะนำไปสู่ความร่วมมือร่วมใจในการพัฒนาการดำเนินงานอบรมเลี้ยงดูเด็กของศูนย์ให้บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายของการจัดการศึกษาต่อไปดังนั้นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรมุ่งเน้นในการจัดการศึกษาที่สอดคล้องกับความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นให้เกิดความสมดุล ทั้งทางด้านปัญญา จิตใจ ร่างกายสังคม ระดับความคิด ค่านิยม และพฤติกรรม ซึ่งเน้นด้านวิชาการจัดกิจกรรมและประสบการณ์การเรียนรู้ให้กับเด็กที่มีความหลากหลาย ดำเนินการตามความต้องการของชุมชนและท้องถิ่น และคำนึงถึงการมีส่วนร่วม ของทุกผู้ปกครองและชุมชนให้มากยิ่งขึ้นเพื่อเสริมสร้างให้ระบบการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในตำบลเป็นไปในทิศทางเดียวกันและเกิดประสิทธิผลมากที่สุด

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการศึกษาไปใช้

1. ด้านการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการประเมินผลพัฒนาการพัฒนาเด็กให้มากยิ่งขึ้น โดยใช้วิธีการที่หลากหลายทั้งในการร่วมการสังเกตพฤติกรรม ร่วมในการตรวจผลงาน และนำข้อมูลมาใช้ในการพัฒนาผู้เรียนที่มีความแตกต่างกันเป็นรายบุคคล ทั้งในด้านทักษะ คุณธรรม จริยธรรม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตร
2. ด้านอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการปรับปรุงอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม และความปลอดภัย ให้เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ เช่น เพิ่มพื้นที่สนามเด็กเล่น และจัดหาเครื่องเล่นต่างๆ ที่มีความแข็งแรงและปลอดภัย ให้เพียงพอกับความต้องการของเด็ก
3. ด้านความสัมพันธ์ระหว่างศูนย์พัฒนาเด็กเล็กกับผู้ปกครอง ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรมีรูปแบบและวิธีการในการเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชนในด้านต่างๆ เช่น การร่วมจัดกิจกรรมพัฒนาคุณภาพผู้เรียนอย่างเป็นระบบ และร่วมในการกำหนดโครงการ รวมทั้งมีการประเมินความพึงพอใจของผู้มีส่วนร่วมและนำข้อมูลผลการประเมินมาใช้ในการพัฒนางานอย่างเป็นระบบต่อเนื่อง

4. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้บริหาร ครูผู้ดูแลเด็ก ควรนำข้อมูลผลการศึกษาและข้อเสนอแนะไปประยุกต์ใช้ในการวางแผนพัฒนาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองให้สอดคล้องกับสภาพปัญหา ความต้องการและข้อเสนอแนะจากผลการศึกษาคั้งนี้

ข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษาในครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษารูปแบบการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามกรอบแนวคิด ทฤษฎีการมีส่วนร่วม หรือกำหนดตัวแปรอื่น ๆ เช่นลักษณะอาชีพ รายได้ลักษณะครอบครัวของผู้ปกครอง เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาตัวแปรให้ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาสูงขึ้นในโอกาสต่อไป

2. ควรมีการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โดยกำหนดตัวแปรเกี่ยวกับการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในด้านต่าง ๆ ว่ามีปัจจัยใดบ้างส่งผลต่อประสิทธิผลของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มากน้อยเพียงใด แตกต่างกันหรือไม่อย่างไร เพื่อจะได้พัฒนาตัวแปรนั้น ๆ ไปใช้ในการพัฒนาการบริหารจัดการให้ส่งผลต่อประสิทธิผลของการจัดการศึกษามากยิ่งขึ้น

3. ควรมีการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองเด็กในการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กกับพัฒนาการด้านต่าง ๆ ของเด็ก หรือความพึงพอใจของผู้ปกครองและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง